

พระราชบัญญัติ การแพทย์ฉุกเฉิน พ.ศ. ๒๕๕๐

“ปฐมพยาบาล” หมายความว่า การปฏิบัติการฉุกเฉินที่เริ่มต้นกระทำเพื่อรักษาชีวิตหรือช่วยเหลือผู้ป่วยฉุกเฉินขณะรอคอยปฏิบัติการแพทย์จากผู้ประกอบวิชาชีพหรือผู้ช่วยเวชกรรม ซึ่งต้องไม่มีการทำหัตถการในร่างกายเว้นแต่การให้ยาสามัญประจำบ้านหรือยาของผู้ป่วยตามที่แพทย์สั่งไว้ และหมายรวมถึงการแจ้งการเจ็บป่วยฉุกเฉิน การปฏิบัติการฉุกเฉินที่กระทำตามคำแนะนำของแพทย์หรือผู้ช่วยเวชกรรม และการช่วยบุคลากรสาธารณสุขที่ปฏิบัติการฉุกเฉิน ณ ที่เกิดเหตุการณและขณะเคลื่อนย้ายผู้ป่วยฉุกเฉิน รวมทั้งการกระทำอื่นใดที่ กพฉ. กำหนดเพิ่มเติมให้เป็นการปฐมพยาบาล

3

อาจารย์ต่อพงษ์ สงครีโรจน์

วิทยากรรับรองโดยสมาคมแพทย์โรคหัวใจแห่งประเทศไทยและสภาการขาดไทย

E-mail: torphong1669@gmail.com โทร. 065-119-1669 www.emstc.academy

สำรวจสถานการณ์และแนะนำตัว

ใช้เวลาเพียงสั้นๆ โดยประเมินสถานการณ์ ดังนี้

1. ความปลอดภัย

- * ผู้ช่วยเหลื่อมมาเป็นอันดับ 1
- * ผู้บาดเจ็บมาเป็นอันดับ 2

2. จำนวนผู้บาดเจ็บ

3. ความรุนแรง

- * กลุ่มอาการช่วยเหลือ...ด่วน
- * กลุ่มอาการช่วยเหลือ...รอง

4

พระราชบัญญัติ การแพทย์ฉุกเฉิน พ.ศ. ๒๕๕๐

2

การปฐมพยาบาล (FIRST AID)

สัญญาณชีพ (VITAL SIGN)

การหายใจ : 12 – 20 ครั้ง / นาที

ชีพจร : 60 – 90 ครั้ง / นาที

อุณหภูมิ : 37 องศาเซลเซียส

ความดันโลหิต : 120/80 มม.ปรอท

7

กลุ่มอาการช่วยเหลือเร่งด่วน

1. หยุดหายใจ
2. เสียเลือดมากๆ
- 3.หมดความรู้สึก

5

การประเมินการบาดเจ็บ

8

กลุ่มอาการช่วยเหลือรอง

1. ความเจ็บปวด
2. อัมพาต
3. กระดูกหัก บาดเจ็บที่ข้อ

6

การปฐมพยาบาล (FIRST AID)

หลักการปฐมพยาบาล

: ขอความช่วยเหลือ

เบอร์โทรศัพท์ :

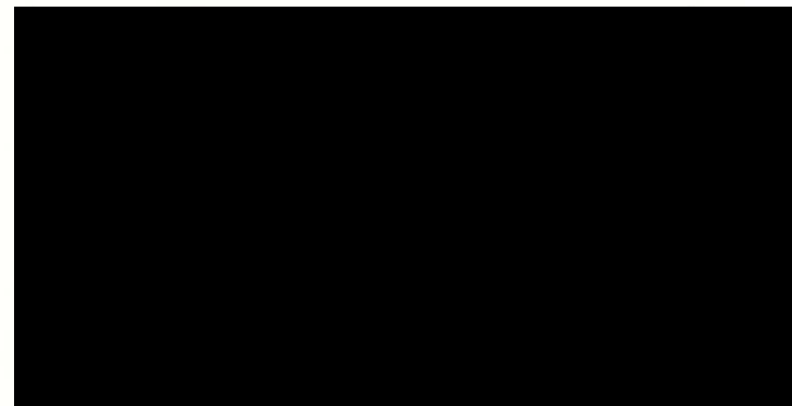
1. เหตุฉนวน เหตุร้าย	191
2. ไฟไหม้	199
3. ศูนย์เรนทร	1669

รายละเอียด :

1. เหตุการณ์อะไร	2. สถานที่เกิดเหตุที่ไหน
3. จำนวนผู้บาดเจ็บ ชาย-หญิง	4. การปฐมพยาบาลทำอะไร
5. จำนวนผู้ช่วยเหลือ	6. ชื่อ นามสกุล โทรฯ ผู้แจ้ง

11

...เรียกและตีที่ไหล่เบาๆ.....ดูการตอบสนองของผู้บาดเจ็บ

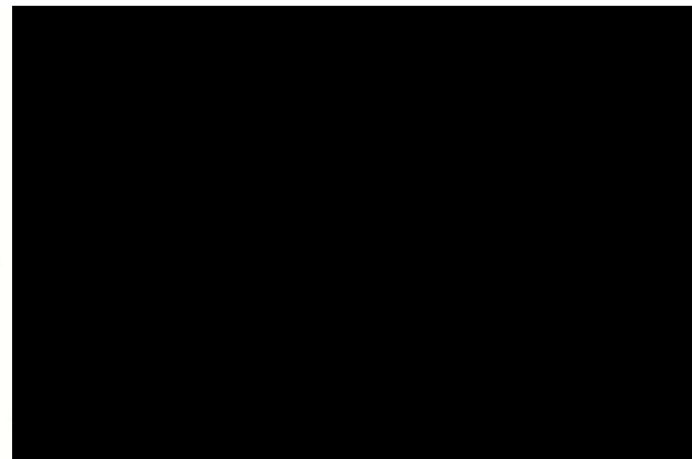
9

กรณีผู้ป่วยไม่หมดสติ การหายใจปกติ
ตรวจสอบศีรษะจรดปลายเท้า เพื่อหาการบาดเจ็บซ้ำซ้อน

12

..เรียกขอความช่วยเหลือ....และโทร. 1669

10

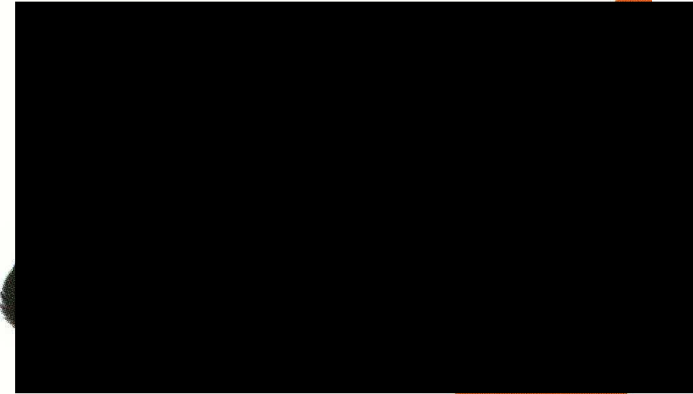
การประเมินการบาดเจ็บขั้นที่ 1

ซีโครง

15

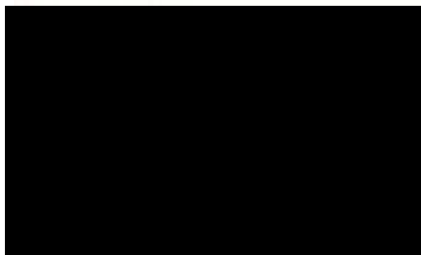
ประเมินการบาดเจ็บขั้นที่ 1 ตรวจบริเวณคอ

13

การประเมินการบาดเจ็บขั้นที่ 1

แขนด้านนอก

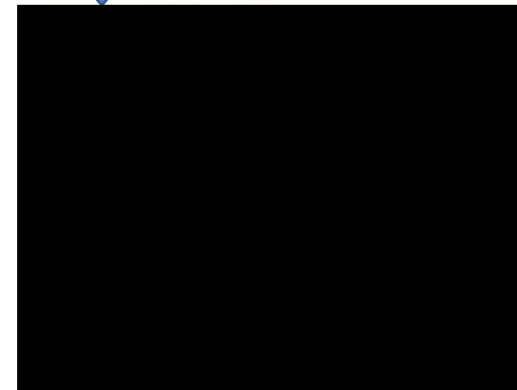
แขนด้านใน

16

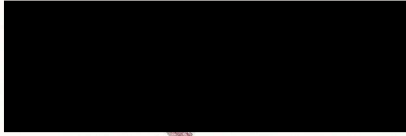
การประเมินบาดเจ็บขั้นที่ 1 ตรวจไหล่

ไหล่

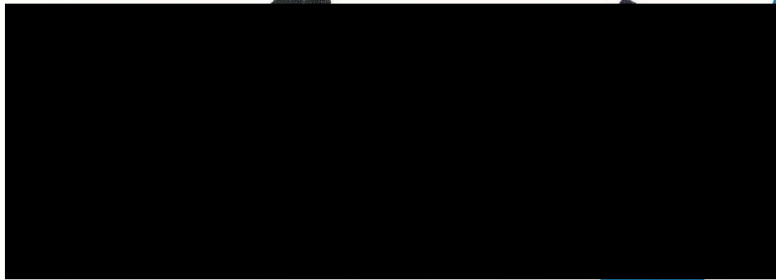
14

ขั้นตอนการจัดทำนอนที่ปลอดภัย (กรณีนอนหงาย)

๑. นั่งคุกเข่าข้างผู้บาดเจ็บ

๒. จับแขนข้างใกล้ตัวกางออก

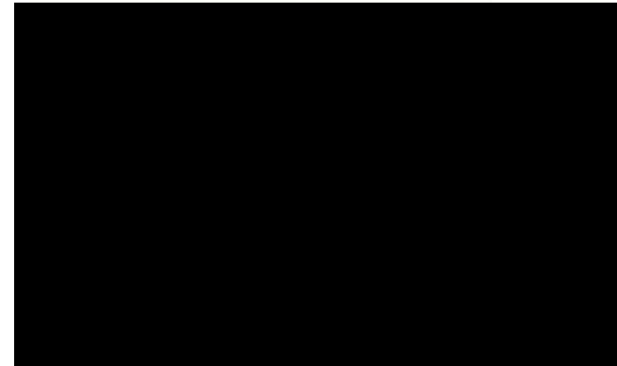

19

การประเมินการบาดเจ็บขั้นที่ 1

สะโพก

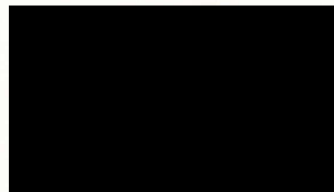

17

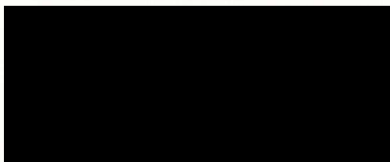
๓. จับแขนข้างใกล้ตัววางพาดไว้บนหน้าอก

๖. ดึงผู้บาดเจ็บให้พาดักผู้ช่วยเหลือบนหน้าอก

๔. ซ้อนใต้เข่าผู้บาดเจ็บให้งอตั้งขึ้น

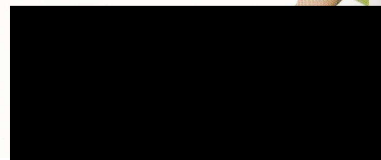
๗. เปิดทางเดินหายใจ

๕. ใช้มือทั้งสองโอบไหล่และสะโพก

๘. สอดปลายนิ้วผู้บาดเจ็บไว้ใต้แก้ม

20

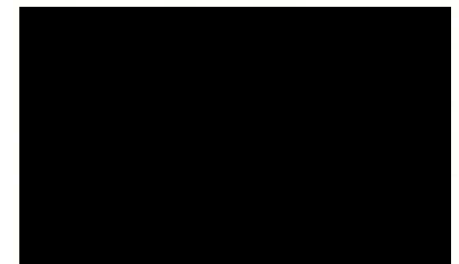
การประเมินการบาดเจ็บขั้นที่ 1

ขาด้านใน

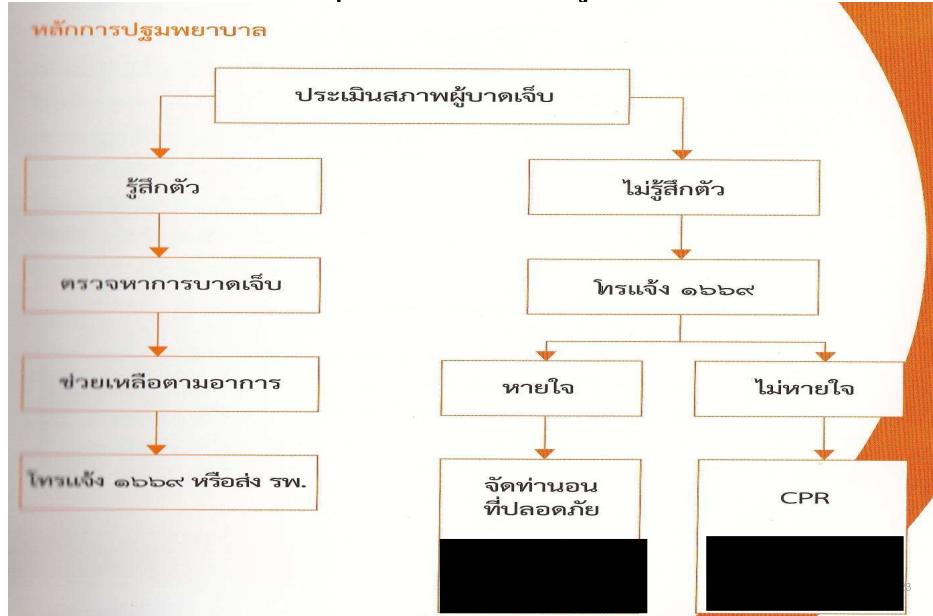

ขาด้านนอก

18

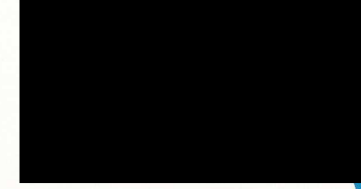
สรุปการประเมินผู้ป่วย

๙. ดึงเข้าผู้บาดเจ็บให้งอและวางราบกับพื้น
ขาอีกข้างเหยียดตรง

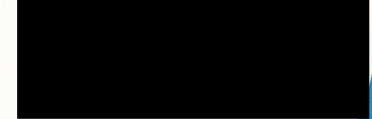
๑๑. ตรวจการหายใจ ๑๐ วินาที

๑๐. เปิดทางเดินหายใจอีกครั้ง

๑๒. ตรวจชีพจร ๑๐ วินาที

ข้อควรระวัง
 ภายหลังจัดท่านอนเรียบร้อยแล้ว บริเวณหน้าอกและ
 หลังของผู้บาดเจ็บ ต้องอยู่ในท่าตะแคงครึ่ง
 (เอียงตัวประมาณ ๔๕ องศากับพื้น)

21

บาดแผล การห้ามเลือด

(Wounds, Bleeding Control)

การใช้ผ้าพันแผล

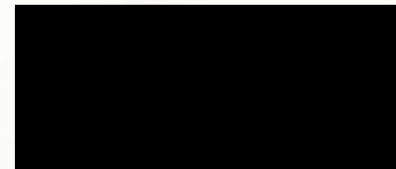
(Bandages)

24

กรณีนอนคว่ำอยู่แล้ว

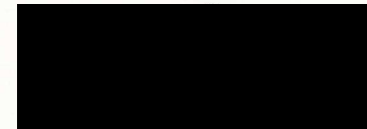
๑. นิ่งคุกเข่าข้างผู้บาดเจ็บ

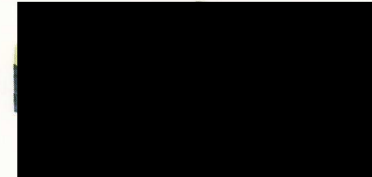
๔. เปิดทางเดินหายใจอีกครั้ง

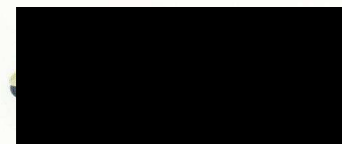
๒. จับมือผู้บาดเจ็บข้างที่อยู่ด้านเดียวกับ
 ใบหน้าสอดไว้ใต้บริเวณแก้มและคาง

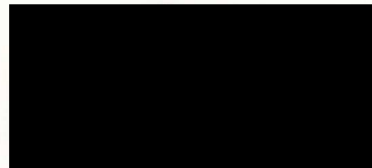
๕. ตรวจการหายใจ ๑๐ วินาที

๓. ยกสะโพกพร้อมดึงเข้าผู้บาดเจ็บเพื่อให้
 ลำตัวและหน้าท้องยกสูงจากพื้นเล็กน้อย

๖. ตรวจชีพจร ๑๐ วินาที

22

บาดแผล (WOUNDS)

การเสียเลือด

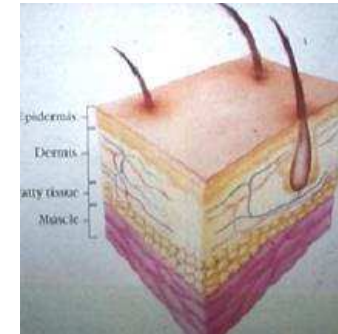
ประเภทของการเสียเลือดมี 2 ชนิด

1. การเสียเลือดภายใน (Internal Hemorrhage)
แผลที่ซ่อนอยู่ ซ่อนท้อง เป็นต้น
2. การเสียเลือดภายนอก (External Hemorrhage)
แผลที่แขน ขา ลำตัว ศีรษะ เป็นต้น อวัยวะภายใน อาจได้รับบาดเจ็บด้วย

27

บาดแผล (WOUNDS)

หมายถึง : การชอกช้ำและ/หรือฉีกขาดของผิวหนัง เนื้อเยื่อของร่างกายตามความรุนแรงของสิ่งที่มากระทบ และตำแหน่งที่เกิดบาดแผลนั้นๆ

25

การห้ามเลือด (BLEEDING CONTROL)

โดยปกติเลือดจะแข็งตัวได้เอง นานประมาณ 3 – 5 นาที เป็นลิ่มเลือดอุดรูหลอดเลือดที่ฉีกขาดได้

วิธีการห้ามเลือด

1. ใช้มือกดบนบาดแผลโดยตรง
2. ใช้ผ้ากดบนบาดแผล
3. กดบนหลอดเลือดแดงใหญ่
4. ใช้ผ้าพันแผล

28

บาดแผล (WOUNDS)

ชนิดของบาดแผล

1. บาดแผลปิด

- แผลฟกช้ำ ห่อเลือด หัวโน
- บาดแผลที่ทำให้อวัยวะภายใน ได้รับบาดเจ็บรุนแรง

2. บาดแผลเปิด

- แผลถลอก
- แผลฉีกขาด
- แผลตื้น (แผลตื้น แผลลึก-กว้าง)
- แผลฉีกขาด
- แผลอวัยวะส่วนปลายถูกตัดขาด
- แผลถูกแทง
- แผลถูกยิง

26

การห้ามเลือด (BLEEDING CONTROL)

บาดแผลบริเวณแขน ขา ยกให้สูงกว่าระดับหัวใจ

การห้ามเลือด (BLEEDING CONTROL)

1. ใช้มือกดบนบาดแผลโดยตรง
ควรสวมถุงมือหลีกเลี่ยงการสัมผัสเลือดโดยตรง

29

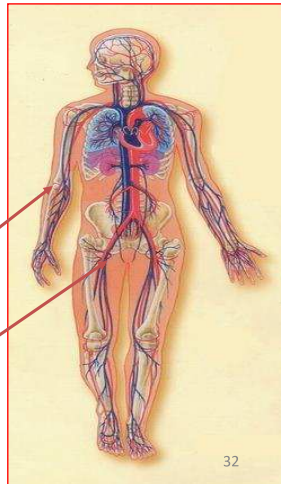
การห้ามเลือด (BLEEDING CONTROL)

3. กดบนหลอดเลือดแดงใหญ่

เหนือบาดแผล
ตรงจุดที่จับชีพจรได้

หลอดเลือดแดงที่ข้อพับแขน

หลอดเลือดแดงที่ขาหนีบ

32

การห้ามเลือด (BLEEDING CONTROL)

2. ใช้ผ้ากดบนบาดแผล

กดสะอาดขยำมกดบนบาดแผล

นานประมาณ 5 – 10 นาที ถ้าผ้าปิดแผลชุ่มเลือดไม่ควร
เอาออก ให้ใช้ผ้าสะอาดผืนใหม่ปิดทับ

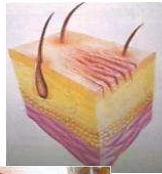
30

บาดแผล (WOUNDS)

2.การปฐมพยาบาลบาดแผลเปิด

แผลถลอก แผลตื้น เช่น มีดบาด รอยขีดข่วน

- ล้างแผลด้วยน้ำและสบู่ให้สะอาด
- ใส่ยาหรือไม่ก็ได้
- ปิดแผลหรือไม่ก็ได้

35

การห้ามเลือด (BLEEDING CONTROL)

4.ห้ามเลือดโดยใช้ผ้าพันยึด

ใช้ผ้าพันยึดให้แน่นพอสมควร

33

บาดแผล (WOUNDS)

การปฐมพยาบาลบาดแผลเปิด

แผลตัด — ลึก กว้าง แผลฉีกขาด : ห้ามเลือด

36

บาดแผล (WOUNDS)

1.การปฐมพยาบาลบาดแผลปิด

แผลซ้ำ หัวโน ห่อเลือด

- ประคบความเย็นภายใน 24 ชม.แรก
- ต่อมาให้ประคบความร้อน

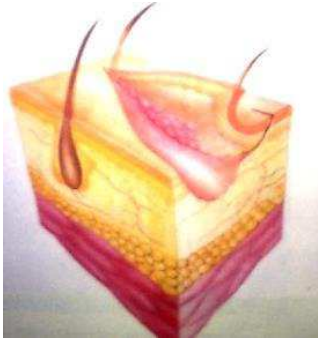

34

บาดแผล (WOUNDS)

การปฐมพยาบาลบาดแผลเปิด

แผลฉีกขาด : ห้ามเลือด

39

37

บาดแผล (WOUNDS)

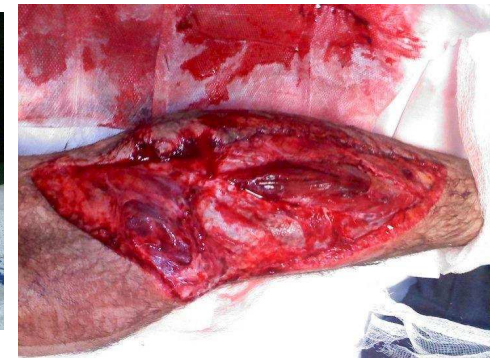
การปฐมพยาบาลบาดแผลเปิด

แผลฉีกขาด : ห้ามเลือด

กระดูกหัก เข้าเฝือก

40

38

บาดแผล (WOUNDS)

การปฐมพยาบาลบาดแผลเปิด

แผลถูกแทงวัตถุปักคา

- ใช้ผ้าสะอาดกดรอบๆ พันยึดให้แน่นพอควร
- ห้ามดึงออกเด็ดขาด

43

แผลฉีกขาด : ห้ามเลือด กระดูกหัก เข้าเฝือก

41

บาดแผล (WOUNDS)

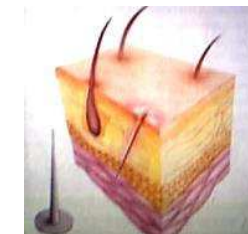
การปฐมพยาบาลบาดแผลเปิด

แผลถูกแทงวัตถุไม่ปักคา

- แผลเล็ก น้ำสะอาดล้างแผล
- แผลใหญ่ไม่ควรล้างแผล : ห้ามเลือด

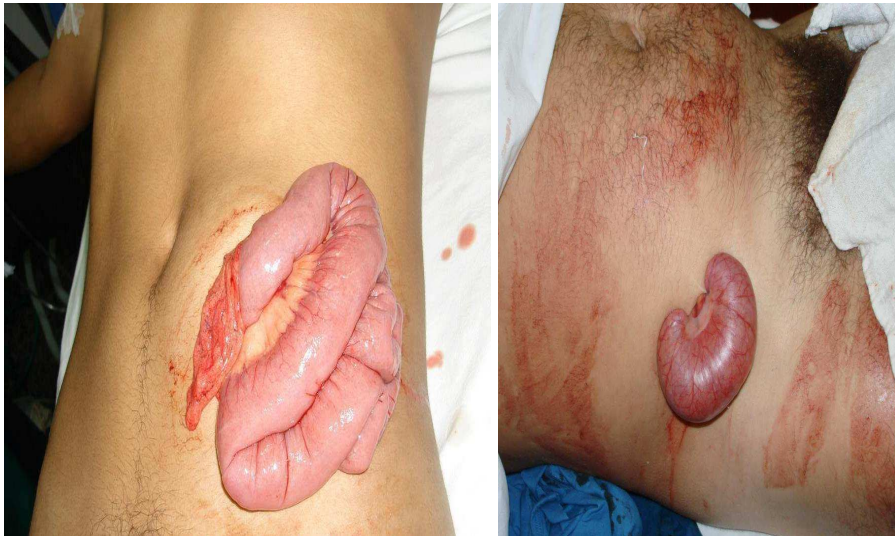

44

42

แผลถูกแทงหรือฉีกขาดที่หน้าท้อง : กรณีลำไส้ทะลัก

47

บาดแผล (WOUNDS)

การปฐมพยาบาลบาดแผลเปิด

แผลถูกแทงวัตถุปักคา

- ใช้ผ้าสะอาดกดรอบๆ
- พันยึดให้แน่นพอควร

45

บาดแผล (WOUNDS)

การปฐมพยาบาลบาดแผลเปิด

นิ้วขาด : ห้ามเลือด ไม่ขันชะเนาะโดยเด็ดขาด

48

บาดแผล (WOUNDS)

การปฐมพยาบาลบาดแผลเปิด

แผลถูกแทงหรือฉีกขาดที่หน้าท้อง : กรณีลำไส้ทะลัก

- ใช้ผ้าสะอาดชุบน้ำหมาดๆ วางบนลำไส้ (ป้องกันลำไส้แห้ง)
- ใช้ผ้าสะอาดพันรอบพอควร
- ถ้ารู้สึกตัวดี ให้นอนงอเข้า
- ระวังอาการช็อก ถ้าช็อก ยกปลายเท้าให้สูง และห่มผ้า

46

การใช้ผ้าพันแผล (Bandages)

ประโยชน์ของการใช้ผ้าพันแผล

1. เพื่อเป็นการห้ามเลือด
2. ป้องกันบาดแผลจากการติดเชื้อ
3. ช่วยยึดผ้าปิดแผล และสิ่งที่ใช้ตามอยู่กับที่
4. ช่วยพยุง แขน ขา หรือข้อที่บาดเจ็บ

51

49

การใช้ผ้าพันแผล (Bandages)

ผ้าพันแผลชนิดต่างๆ

1. ผ้าสามเหลี่ยม

2. ผ้าม้วนยืด

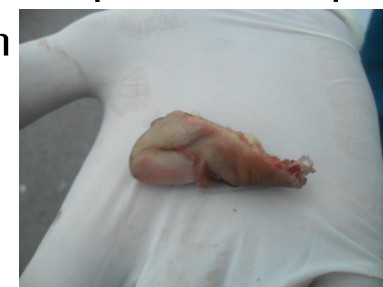
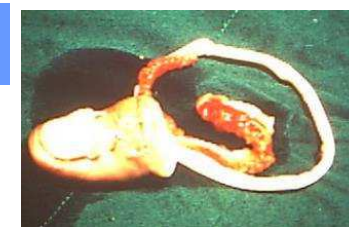
52

บาดแผล (WOUNDS)

การปฐมพยาบาลบาดแผลเปิด

นิ้วขาด : นิ้วที่ขาด

- ใส่ถุงพลาสติกที่สะอาดและแห้ง
- ปิดปากถุงให้แน่น (เขียนชื่อ – นามสกุล เวลา ที่เกิดเหตุ)
- ใส่ในภาชนะที่ใส่น้ำแข็งผสมน้ำ

การใช้ผ้าพันแผล (Bandages)

การใช้ผ้าสามเหลี่ยมห้ามเลือดบริเวณศีรษะ

55

การใช้ผ้าพันแผล (Bandages)

ผ้าสามเหลี่ยม

การเตรียมผ้าพร้อมใช้

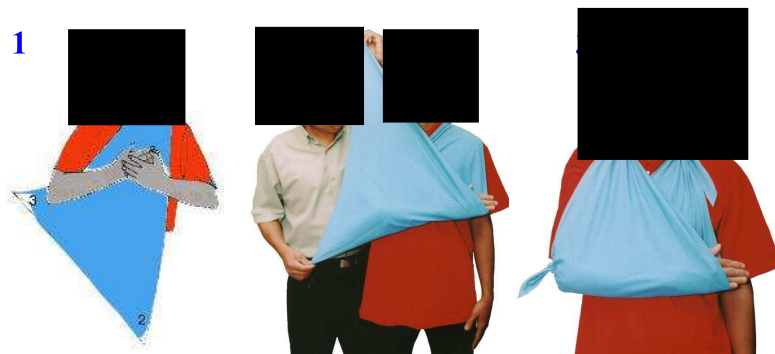
- แห้งและสะอาด

- พับเก็บพร้อมใช้

53

การใช้ผ้าพันแผล (Bandages)

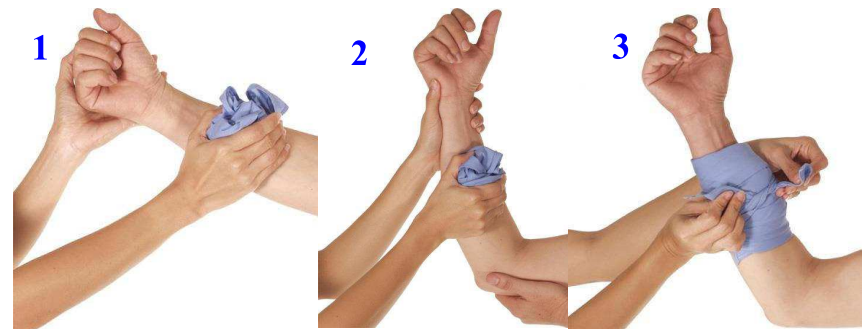
การใช้ผ้าสามเหลี่ยมคล้องแขนในกรณีแขนเจ็บ

56

การใช้ผ้าพันแผล (Bandages)

การใช้ผ้าสามเหลี่ยมห้ามเลือดบริเวณแขน-ขา

54

การใช้ผ้าพันแผล (Bandages)

การใช้ผ้าม้วนยึดพันข้อมือ

59

การใช้ผ้าพันแผล (Bandages)

ชนิดของผ้าพันแผล

2. ผ้าม้วน มี 2 ชนิด

- * ผ้าม้วนยึด ใช้ในการห้ามเลือดและพองส่วนที่บาดเจ็บได้ดี เช่น ข้อมือ ข้อเท้า เป็นต้น
- * ผ้าม้วนชนิดธรรมดา ใช้พันยึดผ้าปิดแผลให้อยู่กับที่และช่วยพองส่วนที่บาดเจ็บได้เล็กน้อย

57

การใช้ผ้าพันแผล (Bandages)

การใช้ผ้าม้วนยึดห้ามเลือดในกรณีมือขาด

60

การใช้ผ้าพันแผล (Bandages)

ผ้าม้วนยึด

หลักการใช้ผ้าม้วนยึด

- ม้วนผ้าให้แน่น
- ผ้าต้องแห้งและสะอาด
- หายม้วนผ้าเสมอ
- พันจากส่วนปลายไปหาส่วนโคน (ไล่เลือดดำกลับสู่หัวใจ)

58

การปฐมพยาบาลเลือดกำเดา (เลือดออกจากจมูก)

63

การใช้ผ้าพันแผล (Bandages)

การใช้ผ้าม้วนยึดห้ามเลือดบริเวณแขน-ขา

61

บาดแผล (WOUNDS)

การปฐมพยาบาลเลือดกำเดา (เลือดออกจากจมูก)

ก้มศีรษะไปข้างหน้า บีบจมูก

นานประมาณ 5-10 นาที

ถ้ามีกระเป๋าน้ำแข็งให้วางบน

หน้าผาก **อย่าสั่งน้ำมูก**

64

การใช้ผ้าพันแผล (Bandages)

การใช้ผ้าม้วนยึดพันข้อเท้า

62

การปฐมพยาบาล

1. นอนราบ ยกปลายเท้าสูง ประมาณ 1 ฟุต

หรือนั่ง แล้วโน้มศีรษะลงมาอยู่ระหว่างเข่า

67

การปฐมพยาบาลเลือดกำเดา (เลือดออกจากจมูก)

Sit and lean forward slightly

Breathe through mouth

Pinch nostrils

ADAM.

65

2. คลายเสื้อผ้าให้หลวม หายใจเข้าออกลึกๆ
3. ให้ดื่มน้ำหวาน และหรือน้ำเกลือแร่ (น้ำสะอาด 1 แก้ว ผสมผงเกลือแร่ 1 ช้อน)
4. จัดให้มีอากาศถ่ายเทดี
5. ควรมีคนคอยดูแลตลอดเวลา

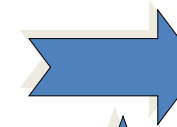
ถ้าไม่ดีขึ้นภายใน 10 นาที
รีบนำส่งแพทย์

68

การเป็นลม (Fainting)

หมายถึง

สาเหตุ

อาการ

การหมดความรู้สึกในช่วงสั้นๆ
เนื่องจากเลือดไปเลี้ยงสมองไม่พอ
ความเจ็บปวด อารมณ์ ความหิว
การยืนที่อึดอ้วนนานๆ
อ่อนเพลีย เวียนศีรษะ หน้าซีด
ตัวเย็น ชีพจรเบา

66

อาการ

เริ่มช็อก ชีพจรเต้นเบาเร็ว หน้าซีด ตัวเย็น มีเหงื่อ
ขึ้น

ขณะช็อก อ่อนเพลีย เวียนศีรษะ คลื่นไส้
หายใจเร็วตื่นไม่สม่าเสมอ กระหายน้ำ
(ริมฝีปากแห้ง) ชีพจรเบามาก
กระสับกระส่าย
แววตาเลือนลอย ไม่มีแวว รู่ม่านตาขยาย
เริ่มไม่รู้สีกตัว และหัวใจหยุดเต้น

71

ภาวะช็อก (Shock)

หมายถึง

สภาวะที่เลือดไปเลี้ยงเซลล์ต่างๆ
ของร่างกายไม่เพียงพอ ส่งผลให้
เนื้อเยื่อขาดออกซิเจน

69

การชัก (Convulsion)

เกิดจากการทำงานของสมองถูกรบกวน.....

จากการบาดเจ็บ ไข้ ติดเชื้อ

ทำให้ประจุไฟฟ้าในสมองเปลี่ยนแปลง

ควบคุมร่างกายไม่ได้ เกิดการเกร็ง และกระตุก
ของกล้ามเนื้อทั่วร่างกาย

72

สาเหตุ

1. หัวใจบีบตัวน้อยลงหรือหัวใจอาจ
หยุดเต้น เช่น หัวใจล้มเหลว
2. จำนวนเลือดในระบบไหลเวียนโลหิต
ลดลง เช่น
: การเสียเลือด (บาดแผล)
: การเสียน้ำในร่างกาย (อาเจียน ท้องเสีย)
: การเสียน้ำเหลือง (แผลไหม้)
3. จากการแพ้สารต่างๆ

70

ข้อควรระวัง

- ❖ ป้องกันและระวังอุบัติเหตุ
- ❖ ไม่ควรจับมัดหรือยึดแขน ขา ขณะชัก
- ❖ ไม่ควรใช้วัสดุแข็งหรือ สอดสิ่งใดๆ เข้าไปในปาก
- ❖ ห้าม ! ให้อาหารหรือสิ่งใดๆ ทางปากโดยเด็ดขาด

ถ้าชักเกิน 5 นาที ต้องรีบนำส่งโรงพยาบาล

75

โรคลมชัก

จะมีการเตือนก่อนชักคือมีประสาทรับรู้ผิดไปเช่น
เห็นภาพหลอน ได้ยินเสียงแปลกๆ ได้กลิ่นผิดปกติ

** โรคลมชักครั้งแรกควรนำส่งร.พ.

** ถ้าเป็นอยู่แล้วก็ไม่จำเป็นต้องส่งร.พ.

เพราะการชักจะเกิดขึ้น และหยุดภายใน 5-7 นาที

ควรรอให้หยุดชักเอง

73

การสำลัก (CHOKING)

76

การปฐมพยาบาล

ขณะชัก

- *** ดูแลสิ่งแวดล้อมให้ปลอดภัย
- *** ใช้ผ้านุ่มๆรองศีรษะ (กันศีรษะกระแทกพื้น)
- *** จัดให้นอนตะแคงหน้า (ป้องกันการสำลัก)
- *** คอยเช็ดน้ำลาย สิ่งอาเจียน

ภายหลังชัก

- ** ถ้าพบการบาดเจ็บ → ปฐมพยาบาล
- ** ให้จัดท่านอนที่ปลอดภัย

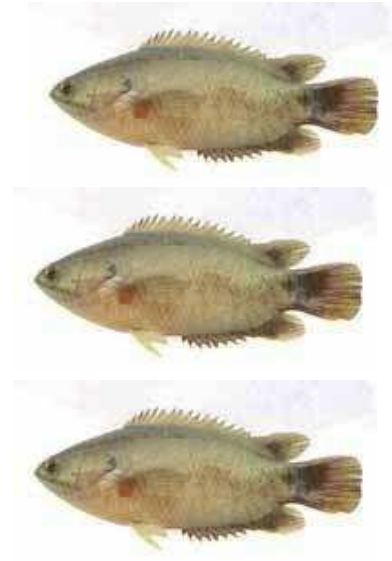
74

อาการ

- พูดไม่ออก
- หายใจลำบาก หายใจอาจมีเสียงวี๊ด
- ไอไม่มีเสียง ขย้อน
- ซ้ำไปที่คอ หรือเอามือกุมรอบคอ
- ผิวหน้าซีดเขียว
- อาจชัก หรือหมดสติ ถ้าขาดอากาศ นาน

79

ปลาติดคอตาย : 2 ทุ่มครึ่ง วันที่ 14 เม.ย.
พ.ต.ต.จักรกรินทร์ ท้าวสุภาพ สารวัตรเวร สก.อ.บาง-
ละมุง จ.ชลบุรี รับแจ้งจาก รพ.กรุงเทพ-พัทยา ว่ามี
ผู้เสียชีวิตเนื่องจากกลืนปลาหมอเข้าไป รุดไปชันสูตร
ศพทราบชื่อนายแสงสุริย์ นุชนาถ อายุ 24 ปี อยู่บ้าน
เลขที่ 10 หมู่ 10 ต.ผาน้อย อ.วังสะพุง จ.เลย เป็นคน
งานก่อสร้างโครงการบ้านจัดสรร ในซอยเนินพลับหวาน
หมู่ 5 ต.หนองปรือ อ.บางละมุง สอบสวนเพื่อนผู้ตาย
ให้การว่า ก่อนเกิดเหตุ ได้ชักชวนกันไปหาปลาใกล้ที่พัก
โดยวางตาข่ายดักไว้จนมีปลาหมอขนาดเกือบยาวมาติด
หลายตัว ผู้ตายจึงลงไปปลดปลาออกจากตาข่าย โดย
ใช้ปากคาบตัวแรกไว้ แล้วเอื้อมมือไปปลดปลาอีกตัว
ระหว่างนั้นปลาที่คาบอยู่ในปากได้ดิ้นและกลืนหลุดเข้าไป
ติดคอ ผู้ตายดิ้นทุรนทุรายด้วยความเจ็บปวด จึงรีบนำส่ง
รพ.และเสียชีวิตในเวลาต่อมา.

77

การช่วยเหลือ : กรณีรู้สึกดัก

เพื่อเอาสิ่งอุดตันออกและทำให้การ
หายใจกลับคืนสู่ปกติ

1. ถ้าไอได้ กระตุ้นให้ไอแรง ๆ
2. ถ้าไอไม่ได้
3. ดันใต้กะบังลม 5 ครั้ง

ทำต่อเนื่องจนกว่าสิ่งอุดตันจะหลุดออกมา

ห้าม ! ใช้นิ้วพยายามล้วงสิ่งอุดตันออก

ช่วยเหลือตนเอง

มีผู้ช่วยเหลือ

80

การสำลัก (Choking)

การสำลักสิ่งแปลกปลอมตกเข้าไปติดอยู่ในทางเดินหายใจ
ทำให้เกิดการอุดตัน

อันตราย : ขาดออกซิเจนและอาจเสียชีวิตถ้าช่วยไม่ทัน

สาเหตุ : เกี่ยวข้องกับ

- * การรับประทานอาหารและพูดในเวลาเดียวกัน
- * การบาดเจ็บที่ศีรษะ/ใบหน้า
- * อื่น ๆ เช่น พันปลอม การดื่มแอลกอฮอล์

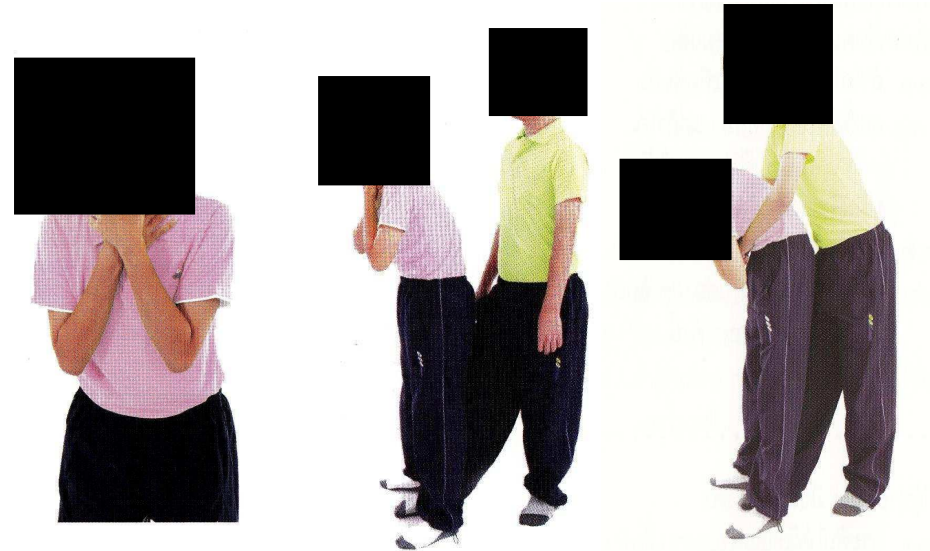
78

เมื่อสิ่งอุดตันหลุดออกแล้ว

- * ถ้าผู้สาส์ลักยังไม่รู้สึกตัว : ให้เปิดทางเดินหายใจและ
ตรวจดูว่ามีการหายใจหรือไม่
- * ถ้าผู้สาส์ลักยังไม่หายใจ : เริ่มการทำ CPR ทันที
- * ถ้าผู้สาส์ลักยังไม่รู้สึกตัวแต่มีการหายใจเป็นปกติ
: จัดใหนอนท่านอนที่ปลอดภัย (Recovery position)

83

ขั้นตอนการช่วยผู้สาส์ลัก

81

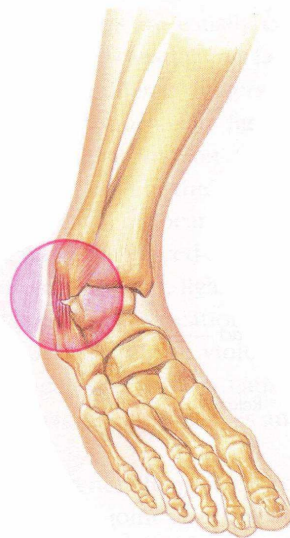
การบาดเจ็บของกระดูกและข้อ

(Fractures Dislocation and Joint Injuries)

ข้อเคล็ด

ความหมาย : การฉีกขาดของเนื้อเยื่อ
รอบ ๆ ข้อต่อเนื่องจาก
การถูกดึง ยึด หรือบิด
มากเกินไป

อาการ : ปวด บวม ช้ำ

84

ขั้นตอนการช่วยผู้สาส์ลัก

* ข้อสังเกต

กรณีผู้สาส์ลักตั้งครกเกิน 6 เดือน หรืออ่อนมาก
ให้วางก้านบนกระดูกหน้าอกเหนือลิ้นปี่
(ตำแหน่งเดียวกับการทำ CPR)

82

การบาดเจ็บของกระดูกและข้อ (Fractures Dislocation and Joint Injuries)

การปฐมพยาบาล

3. พันด้วยผ้าม้วนยืด

87

การบาดเจ็บของกระดูกและข้อ (Fractures Dislocation and Joint Injuries)

การปฐมพยาบาล

1. หยุดการเคลื่อนไหวข้อที่บาดเจ็บพักในท่าที่สบาย

85

การบาดเจ็บของกระดูกและข้อ (Fractures Dislocation and Joint Injuries)

การปฐมพยาบาล

4. ยกอวัยวะส่วนที่บาดเจ็บให้สูง เพื่อช่วยลดอาการปวดบวม

88

การบาดเจ็บของกระดูกและข้อ (Fractures Dislocation and Joint Injuries)

การปฐมพยาบาล

2. ภายใน 24 ชั่วโมง ประคบด้วยความเย็น ประคบครั้งละประมาณ 15-20 นาที ทุก 1-2 ชั่วโมง

86

91

การบาดเจ็บของกระดูกและข้อ (Fractures Dislocation and Joint Injuries)

การปฐมพยาบาล

ในรายที่ไม่แน่ใจ หรือมีอาการรุนแรง ควรนำส่ง
โรงพยาบาล

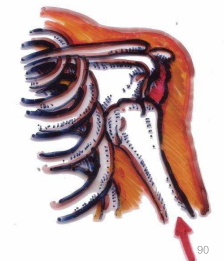
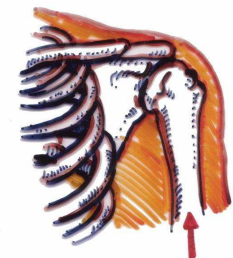
89

การบาดเจ็บของกระดูกและข้อ (Fractures Dislocation and Joint Injuries)

ข้อเคลื่อน

ความหมาย : ส่วนของข้อต่อบริเวณ
ปลายกระดูกเคลื่อนออก
จากตำแหน่งปกติ

อาการ : ปวด บวม ช้ำ รูปร่างผิดปกติ
เคลื่อนไหวไม่ได้

90

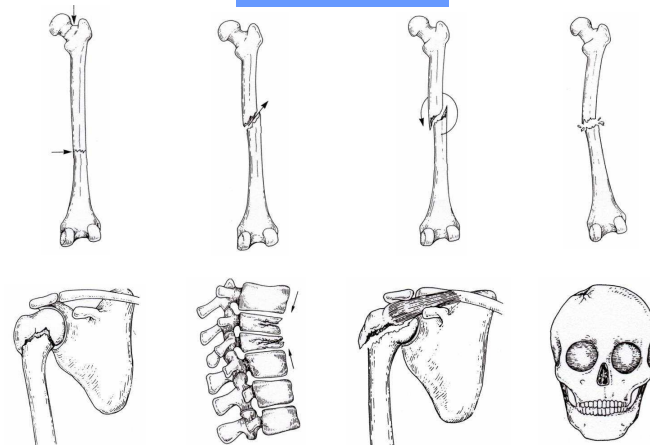

92

การบาดเจ็บของกระดูกและข้อ (Fractures Dislocation and Joint Injuries)

กระดูกหัก

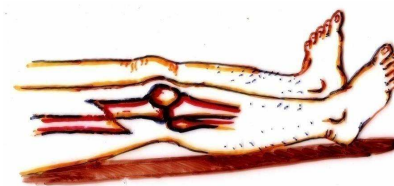

93

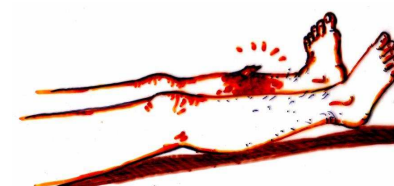

การบาดเจ็บของกระดูกและข้อ (Fractures Dislocation and Joint Injuries)

ชนิดของกระดูกหัก

กระดูกหักชนิดไม่มีบาดแผล
หรือชนิดปิด

กระดูกหักชนิดมีบาดแผล
หรือชนิดเปิด

อาการ : ปวด บวม ช้ำ อวัยวะผิดรูปร่าง มีเสียงผิดปกติ

96

94

การปฐมพยาบาล ข้อเคลื่อน กระดูกหัก

99

การบาดเจ็บของกระดูกและข้อ (Fractures Dislocation and Joint Injuries)

การปฐมพยาบาล

1. ประเมินและให้การช่วยเหลือภาวะคุกคามชีวิต
2. ไม่เคลื่อนไหวบริเวณที่มีข้อเคลื่อน หรือ กระดูกหัก
3. ถ้ามีบาดแผล ใช้ผ้าสะอาดปิดแผล
4. เข้าเฝ้ากักขังบริเวณ ข้อหรือกระดูกที่บาดเจ็บ

100

01/12/2012 03:41

การบาดเจ็บของกระดูกและข้อ (Fractures Dislocation and Joint Injuries)

หลักการเข้าเฝือกชั่วคราว

1. เข้าเฝือกชั่วคราวตามลักษณะที่พบ
2. มัดยึดข้อต่อ/กระดูกบริเวณเหนือและใต้ตำแหน่งที่บาดเจ็บ
3. อวัยวะส่วนปลายมีเลือดไปเลี้ยงเพียงพอ
4. ไม่ทำให้การบาดเจ็บรุนแรงขึ้น

103

การบาดเจ็บของกระดูกและข้อ (Fractures Dislocation and Joint Injuries)

การปฐมพยาบาล

5. ถ้ามีอาการปวดมาก ให้ประคบด้วยความเย็น
6. หมั่นตรวจสอบสัญญาณชีพ
7. งดน้ำ อาหาร และยา
8. รีบนำผู้บาดเจ็บส่ง รพ.

101

การบาดเจ็บของกระดูกและข้อ (Fractures Dislocation and Joint Injuries)

หลักการเข้าเฝือกชั่วคราว

5. การบาดเจ็บบริเวณแขนและไหล่ ให้คล้องแขนภายหลังเข้าเฝือกชั่วคราว
6. ควรมีผ้าหนูนรองระหว่างไม้เฝือกกับอวัยวะที่บาดเจ็บ
7. ไม่ควรใช้วัสดุที่เป็นเส้นขนาดเล็กในการมัดเฝือก

104

๒๕๖๑
การเข้าเฝือกชั่วคราว

102

การบาดเจ็บของกระดูกและข้อ (Fractures Dislocation and Joint Injuries)

การเข้าเฝือกข้อศอกหัก

107

การบาดเจ็บของกระดูกและข้อ (Fractures Dislocation and Joint Injuries)

การเข้าเฝือกข้อมือหัก

105

การบาดเจ็บของกระดูกและข้อ (Fractures Dislocation and Joint Injuries)

การเข้าเฝือกแขนท่อนบนหัก

108

การบาดเจ็บของกระดูกและข้อ (Fractures Dislocation and Joint Injuries)

การเข้าเฝือกแขนท่อนล่างหัก

106

การบาดเจ็บของกระดูกและข้อ (Fractures Dislocation and Joint Injuries)

การเข้าเฝือกขาหัก (ต่อ)

111

การบาดเจ็บของกระดูกและข้อ (Fractures Dislocation and Joint Injuries)

การเข้าเฝือกขาหัก

109

การเคลื่อนย้ายผู้ป่วยบาดเจ็บ
การเคลื่อนย้ายผู้ป่วยบาดเจ็บ

112

การบาดเจ็บของกระดูกและข้อ (Fractures Dislocation and Joint Injuries)

การเข้าเฝือกขาหัก (ต่อ)

110

การเคลื่อนย้ายผู้บาดเจ็บ (Transportation of The injured)

หลักการเคลื่อนย้ายผู้บาดเจ็บ : ผู้บาดเจ็บ

1. ไม่ทำให้การบาดเจ็บรุนแรงมากขึ้น และไม่เพิ่มการบาดเจ็บอื่น
2. ต้องได้รับการปฐมพยาบาลก่อนการเคลื่อนย้าย
ยกเว้นในสถานการณ์จำเป็น
3. ลำตัวของผู้บาดเจ็บอยู่ในแนวตรง โดยเฉพาะผู้ที่บาดเจ็บรุนแรง

115

การเคลื่อนย้ายผู้บาดเจ็บ (Transportation of The injured)

ความหมาย

1. การนำผู้บาดเจ็บซึ่งได้รับการปฐมพยาบาลแล้ว ส่งต่อไปยังโรงพยาบาล
2. การนำผู้บาดเจ็บออกจากบริเวณที่เกิดเหตุซึ่งอาจมีอันตรายแก่ชีวิต ไปยังสถานที่ที่ปลอดภัยเพื่อให้การปฐมพยาบาล

113

การเคลื่อนย้ายผู้บาดเจ็บ (Transportation of The injured)

การพยุงเดิน (Human Crutch)

116

การเคลื่อนย้ายผู้บาดเจ็บ (Transportation of The injured)

หลักการเคลื่อนย้ายผู้บาดเจ็บ : ผู้ช่วยเหลือ

1. ไม่ยกผู้บาดเจ็บตามลำพัง โดยเฉพาะผู้บาดเจ็บที่มีน้ำหนักมากกว่า
2. กระดูกสันหลังของผู้ช่วยเหลืออยู่ในแนวตรง
3. น้ำหนักตัวผู้บาดเจ็บชิดตัวผู้ช่วยเหลือมากที่สุด
4. สื่อสารชัดเจน

114

การเคลื่อนย้ายผู้บาดเจ็บ (Transportation of The injured)

การอุ้มแบบพยางแขนและขา (Carry by the Extremities)

119

การเคลื่อนย้ายผู้บาดเจ็บ (Transportation of The injured)

การอุ้ม (Cradle Method)

117

การเคลื่อนย้ายผู้บาดเจ็บ (Transportation of The injured)

การเคลื่อนย้ายโดยใช้เก้าอี้ (Carry Chairs)

120

การเคลื่อนย้ายผู้บาดเจ็บ (Transportation of The injured)

การขึ้นหลัง (Pick-a-Back)

การแบก (Fireman's Carry)

118

การเคลื่อนย้ายผู้บาดเจ็บ (Transportation of The injured)

การเคลื่อนย้ายท่านอน

123

การเคลื่อนย้ายผู้บาดเจ็บ (Transportation of The injured)

การอุ้มนั่งบนมือแบบจับ 4 มือ (Four-Hand Seat Carry)

121

การเคลื่อนย้ายผู้บาดเจ็บ (Transportation of The injured)

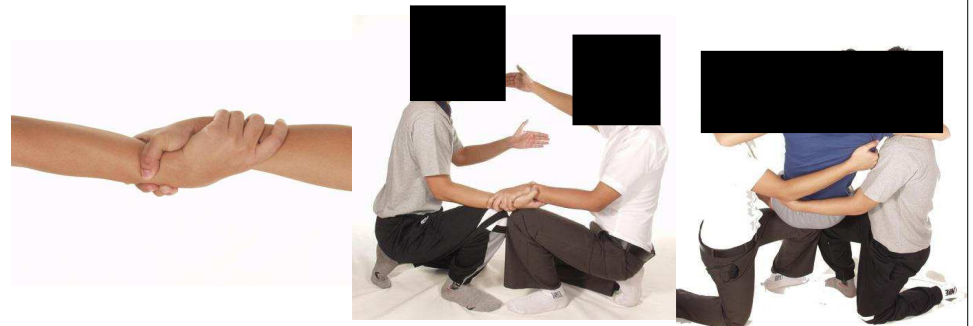
เปลผ้าห่ม

124

การเคลื่อนย้ายผู้บาดเจ็บ (Transportation of The injured)

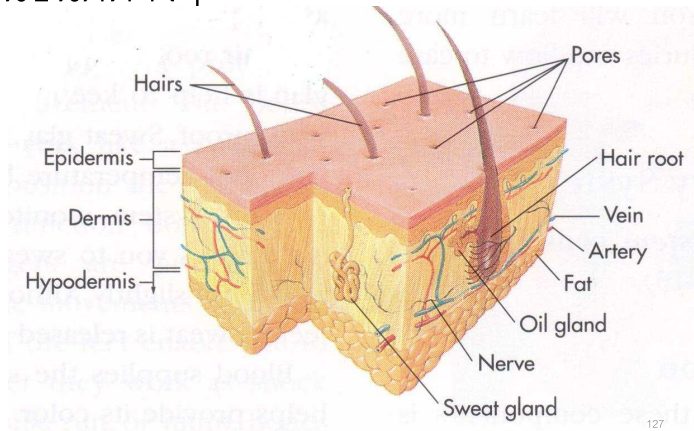
การอุ้มนั่งบนมือแบบจับ 2 มือ (Two-Hand Seat Carry)

122

แผลไหม้ (Burns)

ความหมาย : การบาดเจ็บของผิวหนัง และ เนื้อเยื่อ
จากความร้อนชนิดต่างๆ

127

การเคลื่อนย้ายผู้บาดเจ็บ (Transportation of The injured)

โดยใช้เปลผ้า

125

ตัวอย่างแผลไหม้ ระดับ 3

128

การเคลื่อนย้ายผู้บาดเจ็บ (Transportation of The injured)

การเคลื่อนย้ายบาดเจ็บของกระดูกสันหลังส่วนคอ

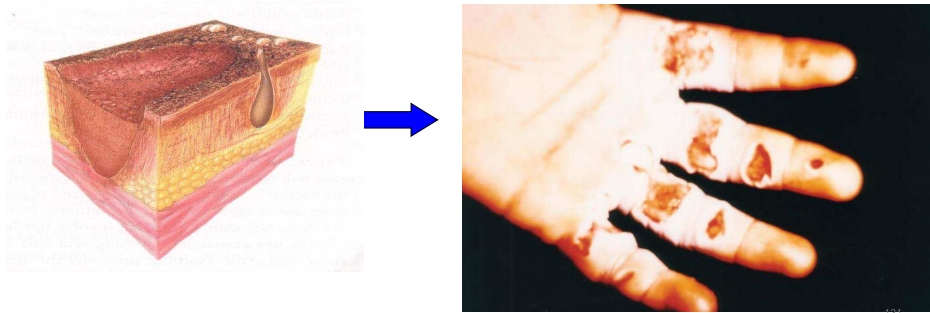

126

แผลไหม้ (Burns)

แผลไหม้ระดับที่ 3

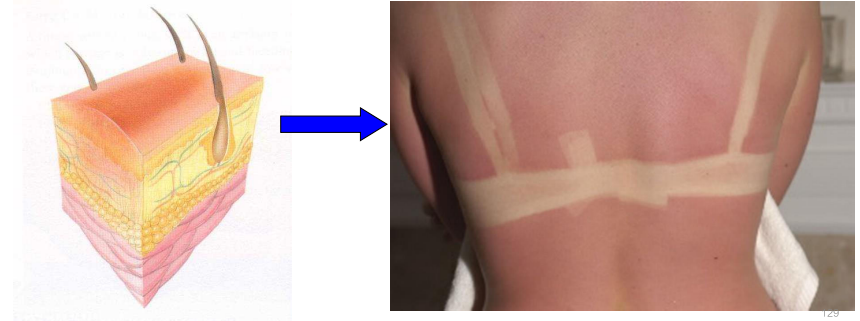
ผิวหนังถูกทำลายอย่างสมบูรณ์เป็นแผลเปิด เส้นประสาทถูกทำลาย ความเจ็บปวดน้อยลง ติดเชื้อง่าย

แผลไหม้ (Burns)

แผลไหม้ระดับที่ 1

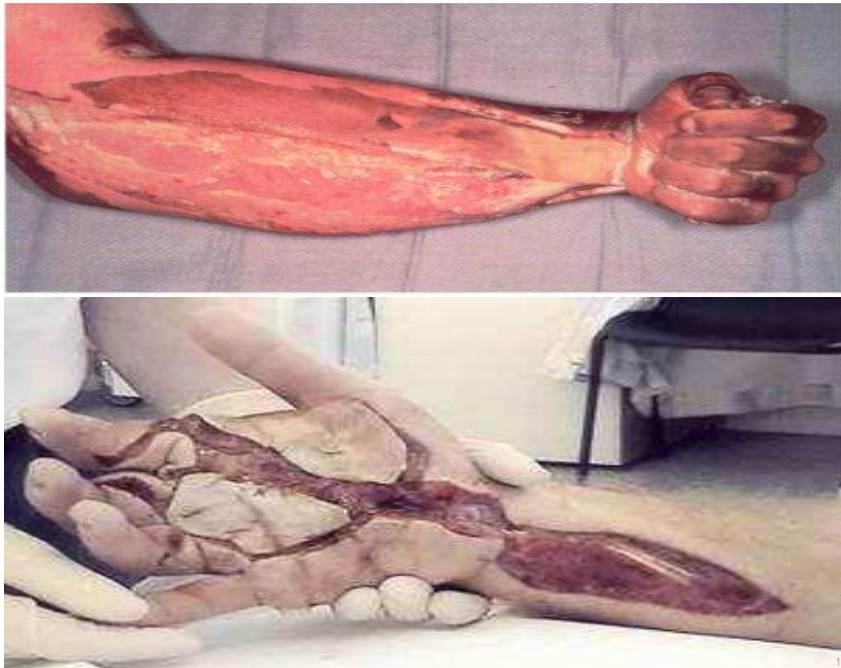
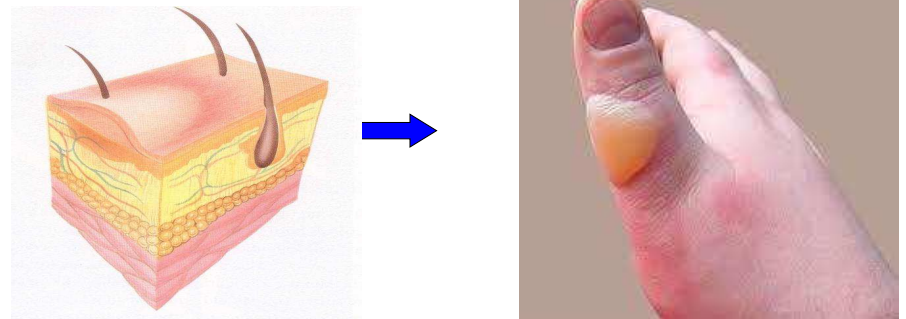
ชั้นหนังกำพร้าได้รับบาดเจ็บ ผิวแห้ง แดง เจ็บปวดเล็กน้อย

แผลไหม้ (Burns)

แผลไหม้ระดับที่ 2

หนังกำพร้าและหนังแท้ได้รับบาดเจ็บ พองเป็นตุ่มน้ำ ปวดแสบปวดร้อน

แผลไหม้ (Burns)

การปฐมพยาบาล

แผลไหม้ระดับ 1 และ 2

1. ลดความร้อนจากผิวหนังโดยใช้น้ำธรรมดาหรือน้ำเย็นลาด
2. ผ้าสะอาดปกคลุมแผลไหม้หรือพันไว้

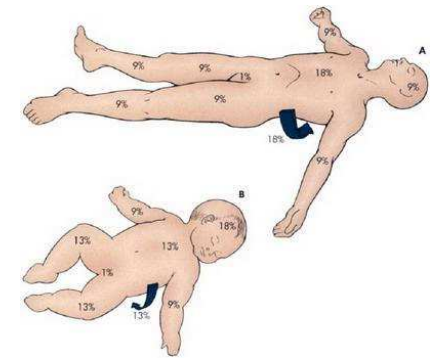
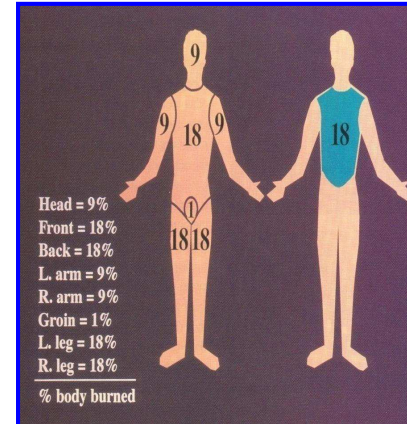
ข้อห้าม

ห้ามใช้ น้ำมัน เนย ยาสีฟัน น้ำปลาทาแผล

แผลไหม้ (Burns)

การประเมินความรุนแรงของแผลไหม้

133

แผลไหม้ (Burns)

การปฐมพยาบาล

แผลไหม้ระดับ 3

1. ผ้าสะอาดปิดบาดแผล
2. รีบนำส่งโรงพยาบาลหรือเรียกหน่วยกู้ชีพมาให้การช่วยเหลือ

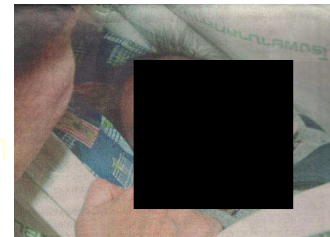

136

แผลไหม้ (Burns)

การประเมินความรุนแรงของแผลไหม้ เกิดจากอะไรบ้าง

เด็ก

134

สารพิษ (Poison)

ประเภทของสารพิษ

1. กัดกร่อน หรือ ทำลายเนื้อเยื่อ
2. กดประสาท
3. กระตุ้นประสาท
4. กดและขัดขวางการหายใจ

139

สารพิษ (POISON)

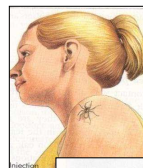
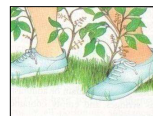
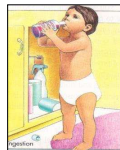

137

สารพิษ (Poison)

ทางที่สารพิษเข้าสู่ร่างกาย

1. ทางปาก
2. ทางผิวหนัง โดยการซึมผ่านผิวหนัง
3. ทางผิวหนัง โดยการฉีด
4. ทางการหายใจ

สารพิษ (Poison)

ความหมาย : สิ่งใดๆ ที่เข้าสู่ร่างกายแล้วเป็นอันตราย

138

สารพิษ (Poison)

การปฐมพยาบาล

1. ขจัดสารพิษออกจากร่างกาย
2. เจือจางสารพิษ
3. ใช้สารดูดพิษ

143

สารพิษ (Poison)

อาการ

อาการเล็กน้อย : เบื่ออาหาร ปวดศีรษะ อ่อนเพลีย

อาการปานกลาง : คลื่นไส้ อาเจียน น้ำตาไหล กล้ามเนื้อเกร็ง สั่น

อาการมาก : ท้องเสีย หายใจลำบาก ผิวหนังเขียวคล้ำ ชัก หหมดสติ หัวใจหยุดเต้น หยุดหายใจ

141

สารพิษ (Poison)

การปฐมพยาบาลสารพิษเข้าทางผิวหนัง

1. ถ้าเป็นผงให้ปัดออกจากตัว (ระวังฟุ้งกระจาย)
2. ล้างน้ำด้วยวิธีปล่อยน้ำไหลผ่าน
3. ถอดเสื้อผ้า เครื่องประดับ คอนแทคเลนส์
4. ปฐมพยาบาลตามอาการ

สารพิษ (Poison)

ข้อสังเกต

มีความผิดปกติ

- รอยไหม้รอบปาก หรือตามผิวหนัง
- มีขูดเปลา่วางทิ้งไว้
- มีกลิ่น / ควัน ผิดปกติ

142

การปฏิบัติการช่วยชีวิต ขั้นพื้นฐานในผู้ใหญ่ (Cardiopulmonary Resuscitation in adult) CPR 2020.

147

การปฏิบัติการช่วยชีวิตขั้นพื้นฐาน (Cardiopulmonary Resuscitation - CPR)

ความหมาย : การช่วยเหลือระบบการหายใจและระบบการไหลเวียนโลหิตเมื่อเกิดภาวะหยุดหายใจและหัวใจหยุดเต้นกะทันหัน

วัตถุประสงค์: เพื่อช่วยให้เซลล์ของร่างกายมีออกซิเจนไปหล่อเลี้ยงเพียงพอ โดยเฉพาะสมอง จนกระทั่งระบบต่าง ๆ ของร่างกายทำงานได้เป็นปกติ

148

สารพิษ (Poison)

การปฐมพยาบาลสารพิษเข้าตา

1. ห้ามขยี้ตา
2. ล้างตาด้วยน้ำสะอาด
3. ถ้ามีคอนแทคเลนส์ให้รีบถอดทันที
4. ห้ามใช้ยาล้างตา หรือ หยอดยา
5. นำส่งโรงพยาบาล โดยการล้างตาตลอดเวลา

145

สารพิษ (Poison)

การปฐมพยาบาลสารพิษเข้าทางเดินหายใจ

1. เคลื่อนย้ายผู้ที่อากาศบริสุทธิ์(บริเวณเหนือลมที่เกิดเหตุ)
2. ประเมินอาการสำคัญ ได้แก่ สติ การหายใจ ชีพจร
3. ให้ออกซิเจนทันที (ถ้ามี)
4. ปฐมพยาบาลตามอาการ
5. นำส่งโรงพยาบาล

146

เรียกผู้ป่วยและตีไปที่ไหล่เบาๆ หากไม่รู้สีกตัวเรียก
และโทรขอความช่วยเหลือ ที่ เบอร์ 1669

151

การปฏิบัติการช่วยชีวิตขั้นพื้นฐาน

อาการผู้บาดเจ็บที่ต้องช่วยโดยการทำ CPR

1. ไม่รู้สึกตัว (Unconsciousness)
2. ไม่หายใจ (No breathing)
3. หัวใจหยุดเต้น (No pulse)

149

ตำแหน่งของการวางสันมือ

152

จำเป็นไหม...ที่ต้องเป่าปาก

150

การปฏิบัติการช่วยชีวิตขั้นพื้นฐาน

ช่วยการไหลเวียนโลหิต : กดหน้าอก

- * ตำแหน่งวางมือ : ระดับราวนม กึ่งกลางหน้าอก
- * สิ่งที่ใช้กด : สันมือข้างที่ถนัด และมือข้างไม่ถนัดวางทับซ้อน
- * ความลึก : 2 – 2.4 นิ้วฟุต หรือ 5-6 เซนติเมตร
- * ความเร็วในการกด : 100- 120 ครั้งต่อนาที

กดหน้าอกให้ต่อเนื่องและหลีกเลี่ยงการหยุดกดหน้าอกให้น้อยที่สุดเพื่อเพิ่มการไหลเวียนโลหิตไปเลี้ยงอวัยวะสำคัญให้มากขึ้น

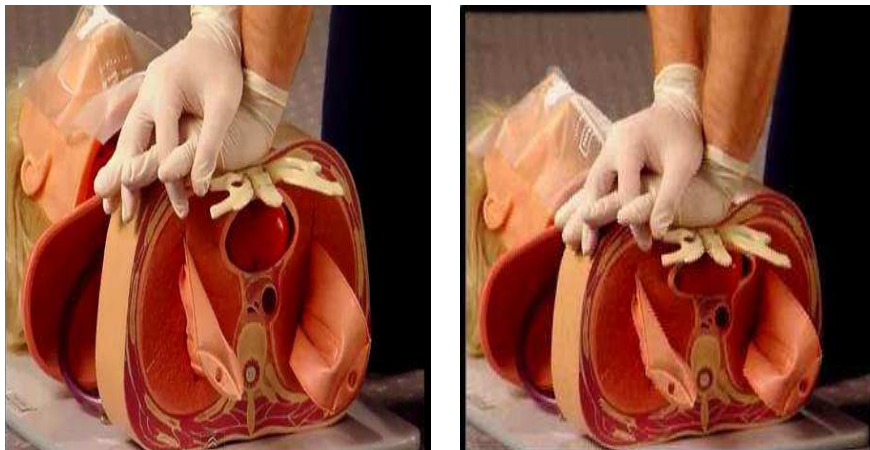
155

ตำแหน่งของการวางสันมือ

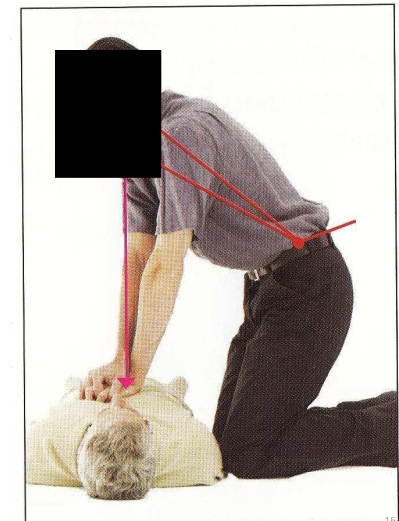
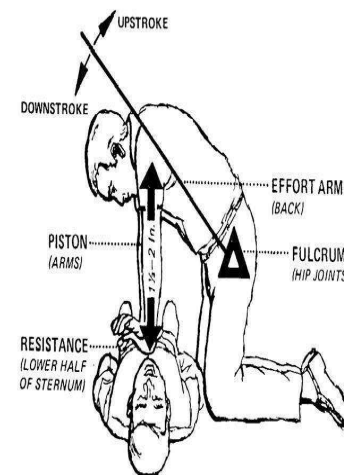
153

แสดงขณะทำการกดหน้าอกจะทำให้หัวใจแบน

156

ท่าในการกดหน้าอก

อันตรายจากการปฏิบัติการช่วยชีวิต

1. กระดูกหัก
2. อวัยวะภายในแตก ฉีกขาด (ปอด หัวใจ หลอดเลือด)
3. การติดเชื้อ และได้รับสารพิษจากผู้ป่วยบาดเจ็บ

159

สิ่งที่แสดงว่าการช่วยชีวิตได้ผล

1. เริ่มรู้สึกตัว ส่ายหน้า ขยับแขน ขา
2. มีการหายใจ
3. เริ่มมีการกลืน การไอ
4. สีผิวหนังเปลี่ยนแปลงดีขึ้น (สีชมพู)

157

เครื่องช่วยกดหน้าอกในการทำ CPR

160

จะหยุดทำการช่วยชีวิตเมื่อใด

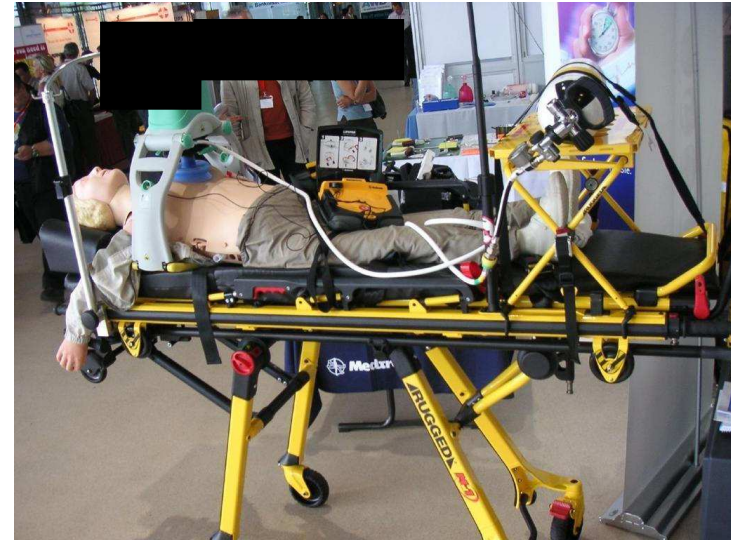
1. เมื่อผู้ป่วยบาดเจ็บมีการหายใจและมีชีพจร
2. เมื่อมีบุคลากรทางการแพทย์หน่วยกู้ชีพรับช่วงต่อ
3. เมื่อผู้ช่วยเหลือเหนื่อยจนไม่สามารถช่วยต่อไปได้

158

เราใช้เครื่อง

AED (Automated External Defibrillator) ในสถานการณ์ใดบ้าง

- 1.กรณีผู้ป่วยไม่รู้สีกตัว และหมดสติ
- 2.กรณีผู้ป่วยมีอาการแน่นหน้าอก สงสัยว่า โรคหัวใจ
กำเริบที่ไม่รู้สีกตัว และหมดสติ
- 3.กรณีผู้ป่วยที่ถูกไฟฟ้าช็อก ที่ไม่รู้สีกตัว และหมดสติ

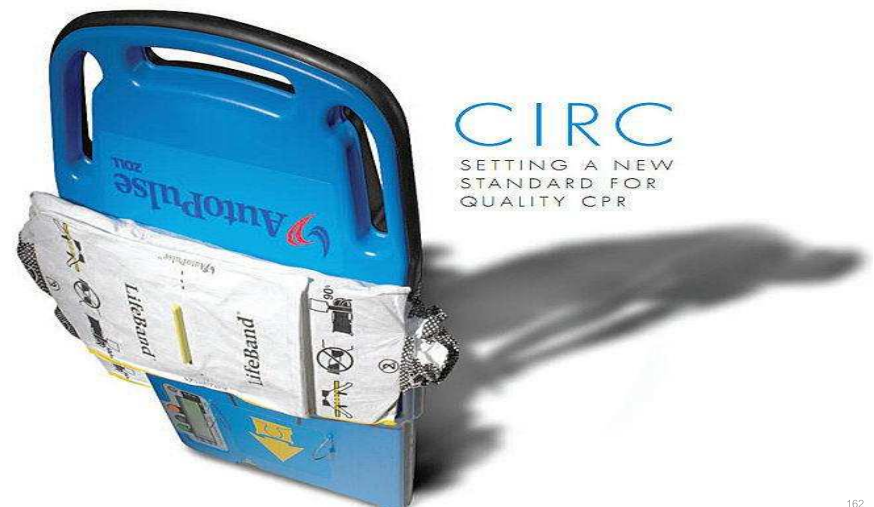
161

• ขั้นตอนการใช้เครื่อง **AED** ที่สำคัญมี 4 ประการ

- 1.เปิดเครื่อง
- 2.ติดแผ่นนำไฟฟ้าที่หน้าอกของผู้ป่วย
- 3.ห้ามแตะต้องตัวผู้ป่วยขณะเครื่อง **AED** วิเคราะห์คลื่นไฟฟ้าหัวใจ
- 4.หากเครื่องแนะนำให้ช็อก ห้ามแตะตัวผู้ป่วย จากนั้นกดปุ่มช็อก(**SHOCK**)

164

เครื่องช่วยการกดหน้าอก

162

- การช่วยฟื้นชีวิตขั้นพื้นฐาน ร่วมกับการใช้เครื่อง **AED**
- 1.ผู้ช่วยเหลือคนที่ 1 ตรวจประเมินผู้ป่วยว่ามีการหายใจหรือหายใจเป็นเฮือกๆ
- 2.ผู้ช่วยเหลือคนที่ 2 โทรเรียกรถพยาบาล เบอร์ 1646 หรือ 1669 และวิ่งไปหยิบ เครื่อง **AED** มา
- 3.ผู้ช่วยเหลือคนที่ 1 ประเมินผู้ป่วยแล้วไม่มีการหายใจหรือหายใจเป็นเฮือกๆ ให้เริ่มกอดหน้าอกทันที กดไปเรื่อยๆ จนกว่าผู้ช่วยเหลือคนที่ 2 จะกลับมาพร้อมเครื่อง **AED**

165

- 4.ผู้ช่วยเหลือคนที่ 2 เปิดเครื่อง **AED** และทำการติดแผ่นนำไฟฟ้าที่หน้าอกผู้ป่วย ตามภาพที่ปรากฏบนแผ่นนำไฟฟ้า
- 5.ห้ามแตะตัวผู้ป่วย ขณะเครื่องวิเคราะห์คลื่นไฟฟ้าหัวใจ
- 6.ทำตามคำแนะนำของเครื่อง **AED**

166